

Talousarvio 2025

suunnitelmavuodet
2026–2027

Talousarvion laadintaohje, raamitus ja aikataulu

TERVETULOAA NIVALAAN!

KH 10.6.2024

KH 19.8.2024

Sisällysluettelo

Valtuuston hyväksymä strategia ohjaa talousarviovalmistelua	2
Kärkihankkeiden tavoitteita edistetään	3
Talouden tasapainottamistoimet ja toiminnan painopisteet 2025.....	4
Talousarvion vuositavoitteet ja mittarit	7
Taloudellisen tasapainon vaatimus ohjaa suunnittelua	8
Talouden suhdannenäkymät	9
Kuntatalouden suhdannenäkymät	9
Verotuloennuste.....	10
Valtionosuudet	10
Kustannustason ja palkkojen kehitys	11
Henkilöstökustannukset	12
Henkilösivukuluprosentit.....	13
Toimintatuotot ja -kulut	14
Sisäiset erät	14
Tuloslaskelmaraami	15
Investoinnit.....	15
Rahoituslaskelman raami	16
Tytäryhtiöt ja konserniin kuuluvat yhteisöt	16
Liite 1. Toimialoittainen raami ja kokonaisraami	17
Liite 2. Toimialakohtaiset säästötavoitteet	22
Liite 3. Investointien raami.....	22
Liite 4. Rahoituslaskelman raami.....	23
Liite 5. Talousarvion käsittelyaikataulu	24

Valtuuston hyväksymä strategia ohjaa talousarviovalmistelua

Kaupunginvaltuuston asettamat strategiset tavoitteet ohjaavat talousarvion laadintaa. Valtuustokauden strategian keskeiset tavoitteet ovat kaupungin asukasluvun kasvu, yritysten määrän kasvu ja työhyvinvoinnin kehittäminen. Strategian tavoitteena on toteuttaa kehitystoimet taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla.

Strategisten tavoitteiden edistymistä arvioidaan vuosittain. Talousarviossa varataan määrärahat kaupunkistrategiaa toteuttavien vuositavoitteiden edistämiseen.

Strategian toteutumisen arviointia varten kaikki toimialojen ja tehtäväalueiden vuositavoitteet linkitetään strategian päämääriin tai kärkihankkeisiin. Vakiintunut toiminta linkittyy pääsääntöisesti päälinjojen tavoitteisiin, kärkihankkeisiin linkittyvät niiden alla toteutettavat osahankkeet ja muu kehittäminen.

Kuva: Kaupunkikonsernin strategian päämäärät

Kärkihankkeiden tavoitteita edistetään

Strategian viisi kärkihanketta sisältävät valtuustokauden keskeiset kehittämistavoitteet.

Talouden tasapaino perustuu kaupungin kykyyn tuottaa asukkaille peruspalvelut taloudellisesti ja tehokkaasti. Strategian keskeinen tavoite on vahvistaa elinvoimaa luomalla edellytyksiä asukasmäärän, yritysten määrän ja työllisyyden kasvulle.

Strategian kärkihankkeet

Kärkihankkeet ovat valtuustokauden mittaisia hankkeita, joilla edistetään kauden keskeisiä kehitystavoitteita. Valtuustokauden 2022–2025 kärkihankkeita ovat:

- 1. Asuntoja kaikenikäisille**
- 2. Pitoa ja vetoa**
- 3. Työtä ja yrittäjyyttä Nivalassa**
- 4. Kestävän kehityksen Nivala**
- 5. Nivala näkyy ja kuuluu**

Kärkihankkeiden tavoitteita edistetään toimialoilla, tehtäväalueilla ja tytäryhtiöissä toteutettavilla osahankkeilla. Ulkoista hankerahoitusta haetaan aktiivisesti kärkihankkeiden tavoitteita edistävään toimintaan. Talousarvioon voidaan vahvistaa tavoitteita ulkoisella hankerahoituksella tehtävään toimintaan.

Talousarviolukuihin lasketaan mukaan ainoastaan käynnissä oleva ja myönteisen rahoituspäätöksen saanut hanketoiminta. Hakuvaiheessa olevia ulkoisia hankkeita ei budjetoida talousarvioon, vaan niille vahvistetaan määrärahat vasta, kun hanke vahvistuu.

Talousarvion toimeenpano-ohjeeseen vahvistetaan enimmäissumma, joka on talousarviovuoden aikana käytettävissä kärkihankkeiden tavoitteita edistävien hankkeiden omarahoitusosuuksiin.

Määräaikaista kehittämishankkeita voidaan toteuttaa myös sisäisellä hankerahalla. Tämä tarkoittaa, että tavoitteelliseen kehittämistyöhön esitetään talousarviossa määräraha

määräajaksi. Toimintatapa mahdollistaa kehittämisvaiheen toteutuksen määräaikaisella resurssilla ja pysyvämmän resurssitarpeen arvioimisen kehittämisjakson jälkeen.

Talouden tasapainottamistoimet ja toiminnan painopisteet 2025

Viime vuosien kustannusten nousut ja aktiivinen investointien toteuttaminen yhdistettynä valtionrahoituksen vähenemiseen näkyy taloussuunnittelukauden alijäämänä. Kunnilla on lakisääteinen tasapainottamisvelvoite.

Vuoden 2024 alussa käynnistettiin toiminnan kehittämisen ja talouden tasapainottamisen prosessi, johon nimettiin ohjausryhmä. Ohjausryhmän tavoitteena on koostaa kaupunginvaltuustolle ehdotus yli valtuustokauden toteutettavista talouden tasapainottamistoimista.

Ohjausryhmä on linjannut, että talouden tasapainottamisen tarve on kolme miljoonaa euroa, joka on tarkoitus saavuttaa usean vuoden aikana toteuttamalla toiminnan tehostamisen toimia ja hakemalla säästöjä keinoista, joiden toteuttaminen vaikuttaa mahdollisimman vähän kuntalaisten arkeen.

Strategiaseminaarissa 15.5. valtuutetut ja kaupunginhallituksen jäsenet suorittivat toimenpiteiden priorisointia. Päättäjien tässä vaiheessa priorisoimia asioita olivat mm. seuraavat:

- 1) Kaupungin investointien toteuttaminen taloudellisesti kestävällä tavalla.
  - a. Pitkän aikavälin suunnittelu ja omistamisen strategia ohjaamaan investointeja.
  - b. Etusijalla välttämättömän infran ylläpitäminen
  - c. Kokonaisvaikutukset kustannuksiin, velkaantumiseen ja verotuloihin huomioidaan.
- 2) Palveluverkot
  - a. Käyttäjämäärien mukaista karsintaa
  - b. Hallinnon keskittämistä
- 3) Elinvoima
  - a. Ennakoiva kaavoitus ja joustavat lupaprosessit

- b. Maanhankintaa ja kaavoitusta tukemaan kehitystä
  - c. Monipuolisia tapahtumia ja harrastuksia
- 4) Hallinto
- a. Sopimusohjauksen tehostamista
  - b. Rajataan tehtävät lakisääteisiin
  - c. Lean ja prosessien tehostaminen
- 5) Tuottojen lisääminen
- a. Voimalaitokset ja vihreän siirtymän rahoitukset
  - b. Kaavoitus, maan hankinta, luvat
  - c. Sijoitustuottojen kotiuttaminen

Henkilöstön ehdotuksia säästötoimiksi kartoitettiin kyselyllä. Henkilöstön ehdotukset on esitelty kaupunginhallitukselle ja ohjausryhmälle. Henkilöstöltä ja valtuustoseminaarista tulleet näkemykset otetaan huomioon ohjausryhmän pohjaesityksessä, joka on tarkoitus kuljettaa kaupunginhallituksen kautta valtuuston käsiteltäväksi 5.9.2024. Valtuuston linjauksilla haetaan yli valtuustokauden kestävä ohjasta, jolla talous saadaan palautettua pitkän aikavälin tasapainoon.

Viranhaltijavalmistelussa keinovalikoimasta ja henkilöstön ehdotuksista jalkautetaan toteuttamiskelpoisia säästötoimia jo talousarvioon 2025. Etusijalla ovat valtuustoseminaarissa 15.5. eniten kannatusta saaneet ja vähiten vastustusta herättäneet keinot. Kaupunginhallitus linjasi 10.6.2024 että raamituksen alijäämä ei saa ylittää kuluvan talousarviovuoden alijäämää.

Lautakuntakäsittelyyn toimialojen valmistelemat määrärahat tulevat 25.9.-16.10., jolloin valtuusto on ottanut kantaa ohjausryhmän esitykseen. Lautakuntatyöskentelyn tulee tukea yhteisesti määriteltyjä ja linjattuja tasapainottamistavoitteita.

Talouden tasapainoa arvioidaan kuntien arviointimenettelyn mittaristolla. Strategian tavoitteena on, että talouden vertailuarvot pysyvät hyvällä tasolla suhteessa valtakunnallisiin keskiarvoihin. Tätäkin akuutimpi vaade on kuntalain alijäämän kattamisvelvoite. Kehittävän strategian toteuttaminen olennaisilta osin yhdistettynä

talouden tasapainon palauttamiseen edellyttää päätöksenteolta valintoja, jotka pohjaavat oikea-aikaiseen ja relevanttiin tietoon.

Kärkihankkeiden kehitystavoitteita

Kärkihankkeet tukevat strategian mittareiden toteutumista. Tavoiteltu asukasluvun kasvu tukee tasapainottamistavoitteita.

- Edistämme asunto- ja tonttitarjontaa siten, että eri elämäntilanteissa olevien on helppo asettua paikkakunnalle.
- Palveluprosessimme tukevat sekä uusien asukkaiden asettumista paikkakunnalle että jo täällä asuvien viihtymistä paikkakunnalla.
- Palvelut ovat saavutettavia, asukaslähtöisiä ja toimivat sujuvasti koko kaupunkikonsernissa.
- Asioiminen on sujuvaa.
- Toimivat työvoimapalvelut, jotka edistävät työvoiman saatavuutta sekä työpaikan löytymistä.
- Kaupungilla on hyvä työnantajamaine.
- Luomme edellytyksiä yritystoiminnalle ja tuemme nuoria ja aloittavia yrittäjiä.
- Tuemme maatalouden asemaan kestävän kehityksen ja omavaraisuuden voimavarana.
- Kiinteistöstrategiamme on ajan tasalla.
- Ennakoimme muutoksia pitkän aikavälin suunnittelulla.
- Kiertotalous ja biokaasu ovat kehittämissuuntia.
- Kaupungin imago ja näkyvyys kehittyy positiivisesti.
- Viestintää kehitetään ja toteutetaan suunnitelmallisesti.

- Kaupunkimarkkinointia ja someviestintää kehitetään.
- Kaupunki profiloituu tapahtumapaikkana.
- Osallistavaa budjetointia kehitetään.

Talousarvion vuositavoitteet ja mittarit

Kaupunkikonsernin strategian toteutumista arvioidaan seuraavilla mittareilla:

Mittari	Tietolähde	Arvioinnin tiheys
Muuttoliike (nettomuutto) on positiivinen	Tilastokeskus	vuosittain
Työhyvinvointikyselyn keskiarvo on vähintään 3,5 asteikolla 1-5.	Työhyvinvointikysely	joka 2. vuosi
Yritysten nettomäärä kasvu.	Nihak	vuosittain
Taloudellinen kehitys kuntien arviointimenettelyn kriteeristöllä mitattuna vahvistuu => suunta vihreään.	Valtioneuvosto julkaisu	vuosittain

Strategia on onnistunut, kun kaupunki saa lisää asukkaita ja yrityksiä, työhyvinvointi säilyy hyvällä tasolla ja talous tasapainossa. Toimialoja ja tehtäväalueita kannustetaan asettamaan talousarvion vuositavoitteisiin konkreettisia toimenpiteitä, jotka edistävät em. tavoitteita.

Kaikki toimialojen ja tehtäväalueiden talousarviossa esittämät vuositavoitteet linkitetään strategiaan tavoitteisiin. Tarkoitus on tarkastella sitä, miten toimiala / tehtäväalue edistää strategian toteutumista.

Vuositavoitteiksi asetetaan toimialan / tehtäväalueen keskeisimmät tavoitteet strategian edistämiseksi. Ideana on, että tavoitteen asettanut taso pystyy omalla toiminnallaan saavuttamaan tavoitteen. Samaa tavoitetta ei ole tarpeellista toistaa eri vastuualuetasoilla. Keskeistä on tunnistaa jokaisen vastuualueen ja yksikön oma rooli strategia toteuttamisessa.

Pääsääntö on, että toiminnalliset tavoitteet asetetaan tehtäväalueetasolle, operatiivisen johtamisen, valmistelun ja toimeenpanon organisoinnin tavoitteet toimialatasolle ja päätöksenteon tavoitteet hallitus- ja valtuustotasolle

Tavoitteiden edistymistä arvioidaan ja tulokset julkaistaan puolivuotiskatsauksen ja tilinpäätöksen yhteydessä. Arviointia varten jokaiselle vuositavoitteelle määritellään mittari, jolla arvioidaan edistymistä. Hyvin valittu mittari kuvaa tavoitteen edistymistä konkreettisesti. Hyvän mittarin toteutumista voi arvioida asteikolla toteutuu – ei toteudu – siirtyy myöhemmäksi. Mittari ohjaa tekemään oikeita asioita ja siihen voi vaikuttaa omalla toiminnalla.

Menestystekijöiden tunnistaminen ja pullonkaulojen purkaminen ovat hyviä lähtökohtia vuositavoitteiden ja mittareiden määrittämiselle.

Taloudellisen tasapainon vaatimus ohjaa suunnittelua

Kuntalain 65.3 § mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen enintään neljän vuoden pituisena suunnittelukautena, jos talousarvion laatimisvuoden taseeseen ei arvioida kertyvän ylijäämää.

Jos taseen alijäämää ei saada katetuksi suunnittelukautena, taloussuunnitelman yhteydessä on päätettävä yksilöidyistä toimenpiteistä (toimenpideohjelma), joilla kattamaton alijäämä katetaan valtuuston erikseen päättämänä kattamiskautena (alijäämän kattamisvelvollisuus).

Ennusteiden mukaan taloussuunnitteluvuodet 2025–2027 kuluttavat taseeseen kertyneet ylijäämät, mikäli tasapainottamistoimiin ei ryhdytä. Raamitusvaiheessa kaupunginhallitus asetti toimialakohtaiset säästötavoitteet vuodelle 2025. Toimialakohtaisten tavoitteiden lisäksi raamitus rajaa kulujen kasvun enintään 1 % / vuosi koko suunnittelukaudella. Investoinnit rajataan ylläpitäviin ja välttämättömiin investointeihin. Tavoitteena on, että vuosikate kattaa poistot suunnittelukaudella, eikä lainasalkku kasva.

Tasapainottamistyötä linjataan kaupunginvaltuustossa syksyllä 2024. Tasapainoa tavoitellaan valtuuston linjaaman toimenpidesuunnitelman puitteissa. Tasapainottamistyön ohjausryhmä on asettanut tavoitteeksi kolmen miljoonan euron kulusäästöt / tuottojen lisäykset. Hyvän taloudellisen tasapainon tavoitetila on noin 6 miljoonan euron vuosikate.

Nivalan asukasmäärä oli 10 450 asukasta /31.12.2023. Asukasluvuna talousarviolaskennassa käytetään mahdollisimman ajantasaista julkaistua asukasluutilastoa.

Talouden suhdannenäkymät

BKT:n ennustetaan kasvavan 1,6 % vuonna 2025. Vuosina 2026 ja 2027 talouden ennustetaan kasvavan 1,5 % ja 1,3 %. Työllisten määrän arvioidaan hieman kasvavan ja työttömyysasteen vastaavasti alenevan. Kuluttajahintojen kasvu arvioidaan pienemmäksi kuin ansiotason kehitys.

Kuluttajahintojen muutokseksi VM Kuntatalousohjelma arvioi 1,3 % vuonna 2025 ja 1,4 % vuonna 2026. Työttömyysasteen arvioidaan laskevan ja olevan 7,2 % vuonna 2025 ja 6,7 % vuonna 2026 sekä 6,3 % 2027.

(Lähde: VM Kuntatalousohjelma kevät 2024).

Kuntatalouden suhdannenäkymät

Kuntataloudessa on tarkastelujaksolla kasvava epätasapaino tulojen ja menojen välillä. Kehyskauden loppua kohti kaikkien kuntakokoryhmien toiminnan ja investointien rahavirta painuu negatiiviseksi. Pienemmissä kuntakokoryhmissä paine veronkorotuksille kasvaa yksittäisinä vuosina merkittävästi. Suurimmat korotuspaineet kohdentuvat vuosiin 2026–2028 ja koskevat kaikkia kuntakokoryhmiä. Negatiivisen vuosikatteen kuntia arvioidaan olevan 14 vuonna 2024. Painelaskelman mukaan eniten negatiivisen vuosikatteen kuntia tulee olemaan vuosina 2026–27, jolloin negatiivista vuosikatetta ennustetaan 42 kunnalle.

Hallitus on asettanut tavoitteeksi, että kuntien rahoitusasema on lähellä tasapainoa tai hieman alijäämäinen vuonna 2027. Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan kuntien rahoituksen ja valtionosuusjärjestelmän kokonaisuus uudistetaan vastaamaan kuntien uutta roolia ja sote- ja TE-uudistusten jälkeistä tilannetta. Hallitus on myös käynnistänyt ohjelman, jonka tavoitteena on karsia kuntien toiminnan ja tehtävien mitoitus ja toteutustapojen yksityiskohtaista sääntelyä. Kiinteistöverouudistusta jatketaan, sen päämääränä on saattaa rakennusten ja maapohjien verotusarvot vastaamaan paremmin niiden todellisia käypiä arvoja. Julkisen sektorin tilankäyttöohjelman tavoitteena on saada aikaan tuottavuusohjelman mukaisia säästöjä ja edistää julkisen sektorin tilankäytön tehokkuutta ja johtamista.

(Lähde: VM Kuntatalousohjelma kevät 2024).

Verotuloennuste

Verotulot arvioidaan Kuntaliiton kuntakohtaisen verokehikon mukaan, joka päivittyy muutaman kuukauden välein. Vuonna 2025 verotulojen ennustetaan kasvavan 5 %. Kunnallisveron tuottoon kehyskaudella vaikuttavat etenkin hallitusohjelman ja julkisen talouden sopeutukseen liittyvät veromuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys.

Talousarvion verotuloarviota tarkennetaan talousarvioon valmistelun edetessä, mikäli euromääräiset ennusteet tarkentuvat.

Nivalan kaupungin voimassa olevat veroprosentit 2024:

Nivalan kaupungin kunnallisveroprosentti on 9,9 %. Muutosta edelliseen vuoteen on +0,5 %-yksikköä.

Nivalan kaupungin kiinteistöveroprosentit 2024 ja 2023

Yleinen kiinteistövero % maapohjan %		Vakituisen asunnon kiinteistövero %		Muun asuinrakennuksen kiinteistövero %		Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistövero %		Rakentamattoman tontin kiinteistövero %		Voimalaitosrakennuksen kiinteistövero %	
2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023
1,00 %	1,00 %	0,60 %	0,65 %	1,00 %	1,00 %	0,00 %	0,00 %	5,50 %	4,00 %	3,10 %	3,10 %

Valtionosuudet

Valtionosuuksia alentaa vuoden 2022 valmistuneen verotuksen perusteella tehty sote-siirtolaskelman päivitys, jonka seurauksena peruspalveluiden valtionosuuteen kohdistuu vähennys sekä pysyvästi että määräaikaisesti vuosina 2025–2027. Laskennallisia valtionosuuksia alentaa lisäksi lapsi- ja nuorisoiäluokkien pieneneminen.

Verotulomenetysten korvaukset vähenevät, kun valtion toimet lisäävät kuntien verotuloja.

Kuntaliiton ennakkolaskelman (29.4.2024) mukaan Nivalan kaupungin valtionosuudet nousevat 20 euroa / asukas, eli yhteensä 260 288 euroa vuonna 2025. Valtionosuuksia ennakoidaan tuloutuvan 15 754 649 euroa, eli 1 513 euroa / asukas.

Talousarviovalmistelun edetessä valtionosuudet päivitetään vastaamaan tarkentuneita ennusteita.

Valtionosuus koostuu kahdesta osasta, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta (OKM). Lisäksi samassa yhteydessä valtionosuuksien kanssa maksetaan kunnille ja muille opetuksen järjestäjille kotikuntakorvauksia. Ennakollinen laskelma esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksista vuonna 2025 julkaistaan syksyllä.

<i>Nivalan kaupunki</i>	<i>VOS 2024</i>	<i>ennuste 2025</i>	<i>TA raami 2024</i>
<i>Peruspalvelujen valtionosuus</i>	7 849 813	7 809 741	
<i>Verotulojen tasaus</i>	6 452 510	6 581 944	
<i>TE lisäys</i>	0	976 745	
<i>OKM vos</i>	-742 870	-742 870	
<i>Valtionosuus</i>	15 556 347	15 816 636	
<i>Verotulomenetyksen kompensatio</i>	1 996 894	1 191 077	
<i>Valtionosuusmaksatus</i>	15 494 361	15 754 649	15 754 650
<i>Muutos VOS 2024 => VOS 2025</i>			+ 260 288

Kustannustason ja palkkojen kehitys

Kuntien kustannuskehitystä kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos on 3,1 % vuonna 2025, 3,4 % vuonna 2026 ja 3,2 % vuonna 2027. Suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökulut, joten tulevilla palkkaratkaisuilla tulee olemaan suuri merkitys kustannuskehitykseen. Kuntatalousohjelmassa kuntien ansiotason muutoksiksi arvioidaan 3,6 % vuosina 25 ja 26, sekä 3,7 % vuonna 2027. Kuntatalousohjelman mukaisella ennakoidulla kehityksellä laskettuna taloussuunnittelukauden kokonaiskuva on seuraava:

Taseen ylijäämä 1.1.2024	12 255 867
Taloussuunnittelukausi 2025-2027 + tot 2024	-10 350 730
Taseen ylijäämä 31.12.2027	1 905 137

Tasapainottamistavoite huomioiden raamitus asetetaan ennusteita tiukemmaksi. Raamin kustannuskehitys lasketaan 0,9 % korotuksella vuonna 2025 ja 1 % vuonna 2026 ja 2027. Näillä laskennallisilla korotuksilla yhdistettyinä toimialakohtaisiin säästöihin taloussuunnittelukausi on kuluva kausi mukaan lukien -774 165 eur alijäämäinen ja taseessa on ylijäämää 11,5 Meur vuoden 2027 lopussa.

Raamitus ohjaa yleistä kustannustason kehitystä tiukempaan budjetointiin ja toimialakohtaisten säästötoimien toteuttamiseen. Toimialakohtaiset säästötavoitteet perustuvat valtuustoseminaarin priorisoimiin toimenpiteisiin. Säästötavoitteet on esitetty raamin yhteydessä sivulla

Vuonna 2024 inflaatioksi ennustetaan 2,3 % ja kuntien työvoimakustannusten ennakoidaan nousevan 2,99 %. Henkilöstökustannusten kehitystä hillitsee hieman vuonna 2023 maksettavien kertaerien poistuminen.

Lähde: VM Kuntatalousohjelma kevät 2024

Henkilöstökustannukset

Kokonaiskulujen kehitys on raamissa 0,9 % suuruisena vuodelle 2025, sekä 1 % suuruisena 2026 ja 2027.

Henkilöstökulut budjetoidaan ottaen huomioon tiedossa olevat muutokset henkilöstön määrissä sekä tiedossa olevat / arvioidut palkkaratkaisut.

Palkkojen laskennan pohjatiedoiksi pyydetään Hetapalveluilta Excel-listaus, jossa on mukana tiedossa olevat korotukset ja kertyvät lomapalkat. OVTES: issä otetaan huomioon lukuvuoden 2024–25 tiedossa olevat muutokset. Tiedossa olevat korotukset vuodelle 2025 ovat keskimäärin 0,8 %. Kilometrikorvaukset ja päivärahat budjetoidaan voimassa olevan verohallinnon ohjeen mukaisina.

Henkilösivukuluprosentit

Kuntien sosiaalivakuutusmaksut vahvistetaan vuoden loppuun mennessä.

Talousarviolaskennassa käytetään viimeisimpiä vahvistettuja prosentteja. Kevään kuntatalousohjelma arvioi, että kuntatyönantajan henkilösivukulut nousevat keskimäärin kokonaisuudessaan 0,1 % yksikköä.

Henkilösivukuluprosentit syötetään taloussuunnitteluohjelman perustietoihin keskitetysti taloustoimistossa, ja budjetointiohjelma laskee sivukulut syötettyjen palkkatietojen perusteella. Henkilösivukuluprosentteja tarkennetaan, kun tiedot tarkentuvat valtakunnallisessa päätöksenteossa. Taloustoimisto ilmoittaa vahvistuneet sivukuluprosenttien tiedot Kuntien Hetapalveluille.

Keva vahvistaa eläkemaksuprosentit vuoden loppuun mennessä. Tämän hetken arviot vuoden 2025 prosenteista:

Palkkaperusteisen eläkemaksun prosentit

Arvioidut tiedot

 Työnantajan kokonaismaksuprosentti	24,43 %
 Työansio pohjainen eläkemaksuprosentti	23,50 %
 Työkyvyttömyyseläkemaksuprosentti	0,93 %
 Työnantajan eläkemaksuprosentti alle 53-v ja 63-v täyttäneet	17,28 %
 Työnantajan eläkemaksuprosentti 53-62-vuotiaat	15,78 %
 Laskennallinen työnantajan eläkemaksuprosentti	16,95 %
 Työntekijän eläkemaksuprosentti alle 53-v ja 63-v täyttäneet	7,15 %
 Työntekijän eläkemaksuprosentti 53-62-vuotiaat	8,65 %

Kevan jäsenyhteisö voi ottaa ryhmähenkivakuutusta vastaavan taloudellisen tuen Kevasta. Vuonna 2025 Keva arvioi taloudellisen tuen kustannusten olevan 0,03 % palkkasummasta.

Vuoden 2023 alusta kunnat ja hyvinvointialueet maksavat tasausmaksua, joka jaetaan hyvinvointialueen ja kuntien kesken siinä suhteessa, mikä on niiden osuus julkisten alojen eläkelain 85 § ja 86 §:ssä tarkoitetuista työansioista. Kevan arvio Nivalan kaupungin

tasausmaksun määrästä vuonna 2025 on 676 512 euroa. Taloustoimisto jakaa tasausmaksun toimialoille henkilöstökulujen suhteessa.

Toimintatuotot ja -kulut

Kaikki toimintatuotot ja maksutuotot arvioidaan tehtäväalueilla toiminnallisin perustein, kuten arvioimalla toiminnan tarpeen kehitystä, kustannustason kehitystä, asiakasmäärien ja laskutuksen kehitystä. Maksuperusteet päivitetään tarvittaessa.

Kustannuskehitys budjetoidaan mahdollisimman realistisesti tiedossa olevat muutokset huomioon ottaen. Toimialat jalkauttavat talouden tasapainottamisen linjauksia suunnittelukaudelle toimialakohtaisten tavoitteiden mukaisina.

Kulut budjetoidaan realistisesti olemassa olevat rakenteet ja tiedossa olevat kustannusnousut huomioiden. Toimialakohtaiset tasapainottamistavoitteet otetaan huomioon toiminnan suunnittelussa ja määrärahaesityksissä.

Sisäiset erät

Sisäisten menojen ja tulojen budjetoinnissa käytetään niille avattuja omia sisäisiä tilejä. Jokaisen suunnitteluvuoden sisäisten tulojen tulee kattaa kyseisen vuoden sisäiset menot. Vastuuhenkilöt laskevat sisäiset erät ja antavat ne tiedoksi laskutettaville tahoille määräpäivään mennessä. Aikataulu, vastuut ja menettelytapa tarkennetaan sisäisessä ohjeessa.

Kaupungin omistamien kiinteistöjen sisäiset vuokrat muodostuvat maakuntamallin mukaan ylläpitovuokrasta ja pääomavuokrasta. Toimialat ilmoittavat muutokset tilojen käytössä tilapalveluille, jossa ylläpidetään vuokralaskennan perustiedot. Kohdennuksissa käytetään yhtenäisiä kohdennusperusteita. Hyvinvointialueen käyttöön vuokrattavien kiinteistöjen vuokrat perustuvat voimassa olevien vuokrasopimusten ehtoihin ja kaupungin yhtenäiseen vuokralaskentamalliin.

Tuloslaskelma-osa

Talousarviossa hyväksytään sitovat meno- ja tuloarviot vuodelle 2025. Lähtökohtaisesti myös suunnitelmavuosien luvut ovat sitovia, käytännössä ne tarkennetaan vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä vastaamaan ajankohtaista toimintaympäristön ja talouden kehitystä.

Raamin alijäämäisyys asettaa toimialoille vaateen sopeuttaa taloutta. Toimialojen tulee hakea toiminnallista kustannustehokkuutta ja rakenteellisia säästöjä. Valtuuston 5.9. tekemät linjaukset ja henkilöstön säästöehdotukset otetaan soveltuvin osin käyttöön jo vuoden 2025 suunnittelussa. Johtoryhmä on määritellyt toimialakohtaiset säästötavoitteet, jotka kaupunginhallitus on vahvistanut ohjaamaan valmistelua toimialoilla. Säästötavoitteet on sisällytetty toimialojen raamitukseen.

Suunnitelman mukaiset poistot eivät ole määrärahoja vaan talousarvion tuloslaskelma-osaan tarvittava erä tuloksen laskemiseksi. Poistot lasketaan kaupunginvaltuuston erikseen hyväksymän poistosuunnitelman mukaan. Raamin poistopohjaan on arvioitu suurimpien käynnissä olevien hankkeiden vaikutus.

Investoinnit

Strategia edellyttää kestävästä investointisuunnitelmaa ja ajantasaista kiinteistöstrategiaa.

Strategian tavoitteena on, että kriisikuntakriteerit eivät täyty. Investoinneissa priorisoidaan välttämättömän infran ylläpito ja pitkän aikavälin suunnittelu.

Rahoituksen näkökulmasta tämä tarkoittaa nettoinvestointien tasoa, joka vastaa poistoja eikä ylitä merkittävästi vuosikatetta.

Investointiraamitus jakautuu suunnitelmavuosien investointeihin ja kehittämisraamiin.

Kehittämisraamitukseen voidaan nostaa sellaisia elinvoimainvestointeja, jotka ennakkovaikutusten arvioinnin perusteella arvioidaan välttämättömiksi ja jotka edistävät tasapainottamisen pitkän aikavälin tavoitteita.

Rahoituslaskelman raami

Kaupunkistrategian keskeisiä tavoitteita ovat asukasluvun ja yritysten määrän kasvu. Nämä vaikuttavat verotulojen kehitykseen. Velkakestävyyttä arvioitaessa tarkastellaan, miten paljon asukasmäärän kasvu tuo verotuloja suhteessa sitä edistäviin investointeihin.

Suunnittelukauden tavoite on pysäyttää lainakannan kasvu. Talousarvion rahoituslaskelmaan sisällytetään varaus pitkäaikaisen talousarviolainan nostamiseen. Pitkäaikaista lainaa nostetaan suunnittelukaudella pääasiassa lainasalkun erääntyvien maksuerien hoitamiseen.

Kaupunki käyttää lyhytaikaisia kuntatodistuksia tilikauden aikaiseen toiminnan rahoitukseen. Lyhytaikaista lainalimiittiä varataan talousarviossa 35 miljoonaa euroa.

Tytäryhtiöt ja konserniin kuuluvat yhteisöt

Tytäryhtiöt ja muut kaupunkikonserniin kuuluvat yhteisöt ottavat toimintasuunnitelmassaan ja talousarviossaan huomioon kaupunkistrategian ja hyvinvointisuunnitelman tavoitteet toiminta-ajatukseensa sopivalla tavalla.

Tytäryhtiöiden talousarviokauden suunnitelmat kartoitetaan syksyn talousarviokierroksella.

Liite 1. Toimialoittainen raami ja kokonaisraami

Käytetty laskennallinen korotusprosentti					
			0,90 %	1,00 %	1,00 %
KÄYTTÖTALOUSOSA	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA esitys 2025	TS 2026	TS 2027
_105 Kaupunginvaltuusto			100,90 %	101,00 %	101,00 %
TOIMINTATUOTOT		0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-91 957	-88 030	-78 822	-79 610	-80 407
TOIMINTAKATE	-91 957	-88 030	-78 822	-79 610	-80 407
_10 Kaupunginvaltuusto					
TOIMINTATUOTOT			0	0	0
TOIMINTAKULUT	-91 957	-88 030	-78 822	-79 610	-80 407
TOIMINTAKATE	-91 957	-88 030	-78 822	-79 610	-80 407
_110 Tarkastuslautakunta					
TOIMINTATUOTOT			0	0	0
TOIMINTAKULUT	-20 930	-20 405	-20 589	-20 795	-21 002
TOIMINTAKATE	-20 930	-20 405	-20 589	-20 795	-21 002
_11 Tarkastuslautakunta					
TOIMINTATUOTOT			0	0	0
TOIMINTAKULUT	-20 930	-20 405	-20 589	-20 795	-21 002
TOIMINTAKATE	-20 930	-20 405	-20 589	-20 795	-21 002
_120 Kaupunginhallitus					
TOIMINTATUOTOT	2 658 932	3 158 801	3 143 801	2 721 216	2 721 216
TOIMINTAKULUT	-1 727 995	-1 997 267	-1 897 242	-1 916 215	-1 935 377
TOIMINTAKATE	930 937	1 161 534	1 246 559	805 001	785 839
_127 Liikuntakeskus					
TOIMINTATUOTOT			0	0	0
TOIMINTAKULUT	-996 638	-1 141 143	-1 171 650	-1 183 367	-1 195 200
TOIMINTAKATE	-996 638	-1 141 143	-1 171 650	-1 183 367	-1 195 200
_128 Työllistämistoimet					
TOIMINTATUOTOT	21 089	30 000	30 300	30 603	30 603
TOIMINTAKULUT	-1 051 409	-1 080 369	-953 092	-962 623	-972 249
TOIMINTAKATE	-1 030 320	-1 050 369	-922 792	-932 020	-941 646
_130 Keskushallinto					
TOIMINTATUOTOT	70 310	42 650	29 837	19 025	0
TOIMINTAKULUT	-1 246 615	-1 408 381	-1 409 056	-1 423 147	-1 437 378

Talousarvio-ohje 2025 Nivalan kaupunki

TOIMINTAKATE	-1 176 306	-1 365 731	-1 379 219	-1 404 122	-1 437 378
--------------	------------	------------	------------	------------	------------

_145 Tietohallinto

TOIMINTATUOTOT	614 963	677 782	620 498	626 703	632 970
TOIMINTAKULUT	-734 258	-777 213	-774 208	-781 950	-789 769
TOIMINTAKATE	-119 295	-99 431	-153 710	-155 247	-156 800

_150 Henkilöstöjaos

TOIMINTATUOTOT	94 619	138 000	95 471	96 425	97 390
TOIMINTAKULUT	-328 450	-425 034	-498 859	-503 848	-508 886
TOIMINTAKATE	-233 831	-287 034	-403 389	-407 423	-411 497

_12 Kaupunginhallitus

TOIMINTATUOTOT	3 459 913	4 047 233	3 919 906	3 493 972	3 482 178
TOIMINTAKULUT	-6 181 552	-6 829 407	-6 704 108	-6 771 149	-6 838 861
TOIMINTAKATE	-2 721 639	-2 782 174	-2 784 202	-3 277 178	-3 356 683

_160 Maaseututoimi

TOIMINTATUOTOT	441 410	535 469	375 700	379 457	383 252
TOIMINTAKULUT	-625 780	-786 362	-763 439	-771 074	-778 784
TOIMINTAKATE	-184 370	-250 893	-387 739	-391 617	-395 533

_16 Maaseutupalvelut

TOIMINTATUOTOT	448 434	535 469	375 700	379 457	383 252
TOIMINTAKULUT	-666 312	-786 362	-763 439	-771 074	-778 784
TOIMINTAKATE	-217 879	-250 893	-387 739	-391 617	-395 533

_400 Kasvat. ja koulutuksen
hallint

TOIMINTATUOTOT	13 660	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-273 692	-368 935	-365 755	-369 413	-373 107
TOIMINTAKATE	-260 032	-368 935	-365 755	-369 413	-373 107

_410 Peruskoulut

TOIMINTATUOTOT	463 181	412 961	411 678	415 794	419 952
				-18 809	-18 997
TOIMINTAKULUT	-18 322 918	-18 769 242	-18 623 165	397	491
				-18 393	-18 577
TOIMINTAKATE	-17 859 737	-18 356 281	-18 211 488	602	538

_415 Varhaiskasvatus

TOIMINTATUOTOT	151 263	10 000	10 090	10 191	10 293
TOIMINTAKULUT	-8 176 397	-7 416 010	-7 472 754	-7 547 482	-7 622 956
TOIMINTAKATE	-8 025 134	-7 406 010	-7 462 664	-7 537 291	-7 612 664

_420 Lukiopalvelut

TOIMINTATUOTOT	74 108	42 300	42 681	43 108	43 539
----------------	--------	--------	--------	--------	--------

Talousarvio-ohje 2025 Nivalan kaupunki

TOIMINTAKULUT	-1 652 529	-1 976 879	-1 991 171	-2 011 083	-2 031 193
TOIMINTAKATE	-1 578 421	-1 934 579	-1 948 490	-1 967 975	-1 987 655

_40 Opetuslautakunta					
TOIMINTATUOTOT	702 212	465 261	464 448	469 093	473 784
				-28 737	-29 024
TOIMINTAKULUT	-28 425 536	-28 531 066	-28 452 846	374	748
				-28 268	-28 550
TOIMINTAKATE	-27 723 325	-28 065 805	-27 988 397	281	964

_570 Hallintopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	115 701	122 000	71 878	72 596	72 596
TOIMINTAKULUT	-1 638 454	-1 739 543	-1 705 199	-1 722 251	-1 739 473
TOIMINTAKATE	-1 522 754	-1 617 543	-1 633 321	-1 649 655	-1 666 877

_575 Kulttuuripalvelut					
TOIMINTATUOTOT	4 673	2 200	2 220	2 242	2 264
TOIMINTAKULUT	-190 292	-178 099	-179 702	-181 499	-183 314
TOIMINTAKATE	-185 619	-175 899	-177 482	-179 257	-181 049

_580 Nuorisopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	10 915	9 500	9 595	9 691	9 691
TOIMINTAKULUT	-253 815	-284 396	-286 956	-289 825	-292 723
TOIMINTAKATE	-242 900	-274 896	-277 361	-280 134	-283 032

_585 Hyvinvointipalvelut					
TOIMINTATUOTOT	1 278	0	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-128 922	-150 818	-152 175	-153 697	-155 234
TOIMINTAKATE	-127 644	-150 818	-152 175	-153 697	-155 234

_590 Kirjastopalvelut					
TOIMINTATUOTOT	38 412	12 050	11 211	11 323	11 323
TOIMINTAKULUT	-773 179	-799 952	-807 152	-815 223	-823 375
TOIMINTAKATE	-734 767	-787 902	-795 941	-803 900	-812 052

_50 Hyvinvoinnin toimiala					
TOIMINTATUOTOT	170 979	145 750	94 904	95 852	95 874
TOIMINTAKULUT	-2 984 663	-3 152 808	-3 131 183	-3 162 495	-3 194 120
TOIMINTAKATE	-2 813 684	-3 007 058	-3 036 279	-3 066 643	-3 098 246

_600 Viranomaispalvelut					
TOIMINTATUOTOT	159 334	107 650	108 777	109 865	109 865
Valm omaan käyttöön	4 401	3 500	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-318 679	-318 983	-321 854	-325 072	-328 323
TOIMINTAKATE	-154 944	-207 833	-213 077	-215 207	-218 458

Talousarvio-ohje 2025 Nivalan kaupunki

_700 Tekniset palvelut

TOIMINTATUOTOT	340 406	315 156	348 340	351 823	351 823
valm omaan käyttöön	130 686	144 058	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-1 647 071	-1 779 045	-1 795 056	-1 813 007	-1 831 137
TOIMINTAKATE	-1 175 979	-1 319 831	-1 446 716	-1 461 184	-1 479 314

_740 Tilapalvelut

TOIMINTATUOTOT	4 518 423	4 766 725	4 520 063	4 520 063	4 520 063
valm omaan käyttöön	20 047	20 000	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-4 317 237	-5 006 550	-4 501 609	-4 546 625	-4 592 091
TOIMINTAKATE	221 233	-219 825	18 454	-26 562	-72 028

_60 Tekninen lautakunta

TOIMINTATUOTOT	5 018 162	5 189 531	4 977 180	4 981 751	4 981 751
valm omaan käyttöön	155 134	167 558	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-6 272 467	-7 104 579	-6 618 519	-6 684 704	-6 751 551
TOIMINTAKATE	-1 099 171	-1 747 490	-1 641 339	-1 702 953	-1 769 800

Toimintakatteen kasvu		3,67 %	-0,07 %	2,42 %	1,26 %
-----------------------	--	--------	---------	--------	--------

YHTEENSÄ

TOIMINTATUOTOT	9 799 700	10 383 244	9 832 138	9 420 125	9 416 839
valm omaan käyttöön	155 134	167 558	0	0	0
TOIMINTAKULUT	-44 643 418	-46 512 658	-45 769 507	-46 227	-46 689
TOIMINTAKATE	-34 688 584	-35 961 856	-35 937 368	-36 807	-37 272
				077	635

TULOSLASKELMAOSA	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA esitys 2025	TS 2026	TS 2027
5000 Kunnan tulovero	16 812 590	17 114 000	18 212 000	19 446 000	19 745 000
5100 Kiinteistövero	2 754 221	2 758 000	2 826 000	2 826 000	2 826 000
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	1 608 615	1 419 000	1 467 000	1 545 000	1 648 000
Verotulot	36 326 773	20 236 000	22 505 000	23 817 000	24 219 000
5790 Käyttötalouden valtionosuudet	14 446 391	13 386 920	14 563 573	14 681 538	14 800 458
5890 Verotulomenetysten kompensaati	1 996 879	2 006 908	1 191 077	1 191 077	1 191 077
Valtionosuudet	43 940 075	16 283 451	15 754 650	15 872 615	15 991 535
6000 Korkotuotot antolainoista ulko	198 239	145 504	333 625	333 625	333 625
6010 Korkotuotot antolainoista liik	0	2 000			0
6020 Korkotuotot sij. ja tall.	53 539	85 000	90 000	90 000	90 000
6030 Maksuliikennetilien korot	0	9 000	0	0	0
6040 Muut korkotuotot	13	0	0	0	0

Talousarvio-ohje 2025 Nivalan kaupunki

Korkotuotot	66 355	218 000	423 625	423 625	423 625
6100 Osinkotuotot ja osuusp.om.kor.	59 927	75 000	60 000	60 000	60 000
6120 Verotilityst.korot ja korotuks	357	0			0
6130 Viivästyskorkotulot	5 198	0			0
6160 Arvopapereiden myyntivoitot	999 963	850 000	950 000	950 000	950 000
6170 Muut rahoitustuotot	5 321	0	0	0	0
6176 Takausprovisot (tulo)	288488	0	520 000	520 000	520 000
Muut rahoitustuotot	1359254	925000	1 530 000	1 530 000	1 530 000
6210 Korkokulut lainoista ulkop	-1 222 212	-738 833	-1 673 550	-1 841 234	-1 441 000
Korkokulut	-229 223	-491 000	-1 673 550	-1 841 234	-1 441 000
6310 Verotilitysten korot	-13	0	0	0	0
6320 Viivästyskorot ja korotukset	-11	0	0	0	0
6360 Arvonl.vaiht.vast.rah.var.	977 679	0	0	0	0
6375 Arvopapereiden myyntitappiot	-516 103	0	0	0	0
6380 Muut rahoituskulut	-121 740	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Muut rahoituskulut	339 812	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Rahoitustuotot ja -kulut	728 644	387 671	240 075	72 391	472 625
VUOSIKATE	3 658 755	1 110 643	2 562 357	2 954 929	3 410 526
7110 Poistot tietokoneohjelmista	-40 750	-22 034	-40 750	-40 000	-40 000
7120 Poistot muista pitkävaik.menoi	-247 500	-247 500	0	0	0
7130 Poistot rakennuksista	-1 595 524	-1 661 192	-1 661 192	-1 661 192	-1 661 192
7140 Poistot kiint.rak. ja laitt.	-749 363	-789 986	-789 986	-789 986	-789 986
7150 Poistot koneista ja kalust	-177 271	-144 035	-160 580	-160 580	-160 580
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 810 407	-2 864 747	-2 652 508	-2 651 758	-2 651 758
Pys vast arvonalentumiset	-121 568				
Poistot ja arvonalentumiset	-2 742 575	-2 628 974	-2 652 508	-2 651 758	-2 651 758

	Tilinpäätös 2023	Talousarvio 2024	TA esitys 2025	TS 2026	TS 2027
TILIKAUDEN TULOS	726 780	-1 754 104	-90 151	303 171	758 768
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+)	2 038	2 038	2 038	2 038	2 038
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ säästöjen jälkeen	728 818	-1 752 066	-88 113	305 209	760 806

Liite 2. Toimialakohtaiset säästötavoitteet

Sisältyvät käyttötalouden tehtäväluekohtaisiin raamituksiin.

Raamin toteutumista tarkastellaan toimialatasolla.

TOIMIALAKOHTAISET SÄÄSTÖTAVOITTEET	2025
KAUPUNGINVALTUUSTO	10 000
YLEISHALLINTO	300 000
MAASEUTUPALVELUT	30 000
KASVATUS JA KOULUTUS	335 000
HYVINVOINTI	50 000
TEKNINEN	550 000
Yhteensä	1 275 000

Liite 3. Investointien raami

Investointien raamitus	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Taloussuunnitelma 2025–2027	7 154 000	2 500 000	1 911 000	2 000 000
Kaupunginhallitus	70 000	0	0	0
Opetuslautakunta	0	0	0	0
Hyvinvointilautakunta	0	0	0	0
Tekninen lautakunta	7 084 000	2 500 000	1 911 000	2 000 000
Kehittämisen raamitus 2025–2027		380 000	350 000	350 000
Kaupunginhallitus		80 000	50 000	50 000
Opetuslautakunta		0	0	0
Hyvinvointilautakunta		0	0	0
Tekninen lautakunta	1 700 000	300 000	300 000	300 000
Nettoinvestointiraami	7 154 000	2 880 000	2 261 000	2 350 000
Investointien omarahoitusosuus				
Omarahoitus = vuosikate	3 112 357	3 112 357	2 954 929	3 410 526
Vieraan pääoman tarve	4 041 643	-232 357	-693 929	-1 060 526
Hankerahoitus	Hankerahoitusta hyödynnetään aktiivisesti			

Liite 4. Rahoituslaskelman raami

RAHOITUSLASKELMA Khall 19.08.2024

	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta			
Tulorahoitus			
Vuosikate	2 562 357	2 954 929	3 410 526
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korj.erät			
Tulorahoitus	2 562 357	2 954 929	3 410 526
Investoinnit			
Käyttöom.investoinnit	-2 880 000	-2 261 000	-2 350 000
Rah.osuudet inv.	0	0	0
Käyttöom. myyntitulot	0	0	0
Investoinnit yhteensä	-2 880 000	-2 261 000	-2 350 000
Varsinaisen toiminnan ja invest. kassavirta	-317 643	693 929	1 060 526
Antolainauksen muutokset			
Antolaisaamisten lisäys			
Antolainasaamisten väh.			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaik. lainojen lisäys	14 000 000	9 000 000	5 000 000
Pitkäaik. lainojen vähennys	-14 528 946	-9 578 946	-5 728 946
Lyhytaik. lainojen muutos	846 589	-114 983	-331 580
	317 643	-693 929	-1 060 526
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalm.muutokset			
Rahoitustoim. kassavirta	317 643	-693 929	-1 060 526
Vaikutus maksuvalm.	0	0	0

Liite 5. Talousarvion käsittelyaikataulu

VASTUUTAHO	PVM	TEHTÄVÄT
kaupunginjohtaja, talousjohtaja	15.5.	seminaari valtuuston strategiaseminaari: strategisten tavoitteiden arviointi ja jalkauttaminen taloussuunnittelukaudelle.
Johtoryhmä	27.5.	kokous Toimialojen nostot toimialakohtaiseen talousarvioraamiin.
taloustiimi	29.5.	Sovitaan numeroiden valmisteluajataulu, sisäisten erien laskenta- ajataulu ja toimintatavat Accunassa.
KHall	3.6.	kokous Tasapainottamisen linjauksista esitys kaupunginvaltuustolle
KHall	10.6.	kokous Kaupunginhallitus vahvistaa talousarvioajataulun ja ohjeen ja evästää alustavaa talousarvioraamitusta.
Johtoryhmä	10.6.	ICT-hankintasuunnitelma ja sisäinen laskutus tiedoksi johtoryhmälle
toimialajohtajat/ tehtäväaluejohtajat / yksikönjohtajat	10.6.– 10.8.	Toimialat / tehtäväalueet ilmoittavat uusien laitteiden ICT- hankintaesitykset ja uudet ja poistuvat ohjelmistot tietohallintopäällikölle
	10.6.– 15.6.	Toimialat ilmoittavat sisäiseen laskutukseen vaikuttavat muutokset tilojen käytössä tilapalveluille
Kaupunginvaltuusto	13.6.	kokous, tilinpäätös 2023 Valtuusto keskustelee tasapainottamisen toimista 2025–2027
Johtoryhmä	17.6.	Johtoryhmä valmistelee tasapainottamisen ja kehittämisen esitykset kaupunginhallitukseen 19.8.
talousjohtaja	19.6.	Talousarvioajataulu tiedoksi toimialoille. Targetor-kortit alustetaan.
KHall	24.6.	kokous Ei aikataulun mukaisia TA-asioita
talousjohtaja	24.6.	ACCUNA TALOUSSUUNNITTELUOHJELMA AVATAAN ja lukujen syöttämistä varten. Vuoden 2025 luvut syötetään valmiiksi ennen suunnitelmavuosien pohjustamista.
toimialajohtajat / tehtäväaluejohtajat	15.6.– 15.8.	Toimialat ilmoittavat sisäiseen laskutukseen vaikuttavat muutokset tilojen käytössä tilapalveluihin.

Talousarvio-ohje 2025 Nivalan kaupunki

Khall toimialajohtajat	19.8.	Keskustelu tasapainottamisen toimista. Käyttötalous, investoinnit, rahoitus 2025–2027 Khall kokous: talousarvioraamitus, investontilinjaukset, henkilöstölinjaukset
Khall	26.8.	kokous Talousarvioraamin vahvistaminen
Sisäiset laskuttajat	28.8.	Sisäiset erät on syötetty Accunaan ja sisäinen tosite tallennettu taloushallinnon dokumentteihin (Taloustiimin yhteiset tiedostot)
Kvalt	5.9.	Kokous kaupunginvaltuusto linjaa toiminnan kehittämisen ja talouden tasapainottamisen toimenpideohjelman.
Koulutoimisto	6.9.	Kasvatus ja koulutus on tallentanut sisäiset erät Accunaan.
Taloustoimisto	9.9.	Sisäiset erät on täsmäytetty. Kausi 2025 kopioidaan suunnitelmakausien pohjaksi
Taloustiimi & budjettivastuulliset	10.9.– 15.9.	Suunnitelmavuosien luvut tarkennetaan.
Toimialajohtajat, tehtäväluejohtajat, kaupunginjohtaja ja talousjohtaja	16.9.	TALOUSSUUNNITTELUOHJELMA (Accuna) SULJETAAN. TA luvut on syötetty kaikille taloussuunnitteluvuosille. Muutoksia lukuihin tämän jälkeen vain taloustoimistossa . Talousarviotekstit ja tavoitekortit on tallennettu Targetoriin.
Toimialajohtajat, kaupunginjohtaja, talousjohtaja neuvottelu	18.9.– 24.9.	Kaupunginjohtajan talousarvioneuvottelut, toimialajohtajat. Strategian ja tasapainottamisen toteuttaminen, käyttötalous ja toimialan investointiesitykset. Teknisen lautakunnan investoinnit.
Toimitusjohtajat, kaupunginjohtaja, talousjohtaja neuvottelu	23.9.– 27.9.	Kaupunginjohtajan talousarvioneuvottelut yhtiöiden näkymistä: toimitusjohtajat. Strategian toteuttaminen, investoinnit ja konsernirahoitus.
Toimialajohtajat Lautakunnat	25.9.– 16.10.	kokous Lautakuntakäsittelyt: Talousarviotavoitteet ja määrärahaesitykset.
KHall	14.10.	kokous Kaupunginhallituksen esitys veroprosenteista. Kaupunginhallituksen lautakuntakäsittely asettaa alaisensa tavoitteet ja määrärahat. Tasapainottamistoimet.
Toimitusjohtajat	15.10.	Tytäryritysten talousarviotiedot on tallennettu Targetoriin.

Talousarvio-ohje 2025 Nivalan kaupunki

Tekninen johtaja	15.10.	Tekninen lautakunta on käsitellyt investointiosan. Lautakunnan esitys investoinneista on taloustoimiston käytössä.
Toimialajohtajat	18.10.	Lautakuntakäsittely valmis ja esittelijä on tallentanut mahdolliset tekstimuutokset Targetoriin. HOX Talousjohtajalle tiedoksi kortit, joilla muutoksia. Tekstimuutokset Targetoriin: esittelijä Luvut Accunaan: talousjohtaja toimialajohtajan ilmoituksen mukaan.
	21.10. - 25.10.	Syysloma, ei talousarviotyöskentelyä.
Kvalt	31.10.	Valtuusto vahvistaa veroprosentit.
talousjohtaja	1.11.	TALOUSARVIOKIRJA ON VALMIS HALLITUSKÄSITTELYYN. Tämän jälkeen vain teknisiä korjauksia.
talousjohtaja	4.11.	OVK 1-9/22 toteuma kaupunginhallitukseen
Khall	4.11.	kokous Kaupunginhallitus käsittelee talousarvion yleisen osan, käyttötalousosan ja investointiosan.
talousjohtaja	15.11.	Veroprosentit vuodelle 2024 ilmoitetaan verohallintoon
KHall	20.11.	kokous KHall käsittelee talousarvion rahoitusosan ja konserniosan sekä hyväksyy talousarvioesityksensä valtuustolle.
KValt	28.11.	Kaupunginvaltuuston talousarviokäsittely alkaen klo 9:00 (+OVK 1-9 toteuma)